

manæ rationis, cùm iudicet ex rebus sibi notis, scandalum est fidei, huiusmodi mentis oculum, ac illius vsum, & discursum à te amputa, & abice, & erige tantum fidei oculum ad tam sublimè mysterium, vt illud penetrare, ac intelligere valeras.

105. Videt Isaías Dominum residentem in solio Altaris: ideo ad hoc significandum dicitur: Et ea, quæ sub ipso erant replebant templum. Seraphim vnde stabant, Deum collaudantia. Seraphim stabant super illud, sex ala una, & sex ala altera: dubia velabat faciem eiu. Isai. 6. num. 2. Hebraicus legit, Dubius velabat unusquisque faciem suam. Chaldaeus, Forterius, Sanches, D. Chrysostomus homil. 4. in hanc visionem. Dubius velabant facies suas. Adocantur Seraphim ad contemplandum, ac videndum Dei vultum, vt tantæ maiestatis aspectu repleant summo gaudio: ad quid ergo velant facies suas, cùm potius eas deberent discopere, ac, si aliquod inuolucrum obstat, illud reicere oportet, vt aperta acie Dei vultu gaudent? Seraphim fidelium figuram expriment, vt astutus D. Bonaventura libr. lumin. Eccle. Confid. 2. Fides facit, ait, animam Seraphicam. Ut anima fidelis Deum in throno Altaris valeat contemplari, debet faciem suam, oculos nempe naturales obuclare, & extedere tantum fidei alas, vt ad hoc sublimè mysterium valeat euolare, illudque intueri. Alas enim volantes, fidei esse, interpretatur. D. Dionysius de coelesti Hierarchia c. 4. & 13. Absolutissimam, summanq. in Deum intentionem signat, volatus, scilicet, alarum. Vnde tom. 3. cap. 5. num. 20. 21. & 22. & num. 36. & 37.

106. **107.** **108.** **109.** **110.** **111.** **112.** **113.** **114.** **115.**

116. **117.** **118.** **119.** **120.** **121.** **122.** **123.** **124.** **125.** **126.** **127.** **128.** **129.** **130.** **131.** **132.** **133.** **134.** **135.** **136.** **137.** **138.** **139.** **140.** **141.** **142.** **143.** **144.** **145.** **146.** **147.** **148.** **149.** **150.** **151.** **152.** **153.** **154.** **155.** **156.** **157.** **158.** **159.** **160.** **161.** **162.** **163.** **164.** **165.** **166.** **167.** **168.** **169.** **170.** **171.** **172.** **173.** **174.** **175.** **176.** **177.** **178.** **179.** **180.** **181.** **182.** **183.** **184.** **185.** **186.** **187.** **188.** **189.** **190.** **191.** **192.** **193.** **194.** **195.** **196.** **197.** **198.** **199.** **200.** **201.** **202.** **203.** **204.** **205.**

206. **207.** **208.** **209.** **210.** **211.** **212.** **213.** **214.** **215.** **216.** **217.** **218.** **219.** **220.** **221.** **222.** **223.** **224.** **225.** **226.** **227.** **228.** **229.** **230.** **231.** **232.** **233.** **234.** **235.** **236.** **237.** **238.** **239.** **240.** **241.** **242.** **243.** **244.** **245.** **246.** **247.** **248.** **249.** **250.** **251.** **252.** **253.** **254.** **255.** **256.** **257.** **258.** **259.** **260.** **261.** **262.** **263.** **264.** **265.** **266.** **267.** **268.** **269.** **270.** **271.** **272.** **273.** **274.** **275.** **276.** **277.** **278.** **279.** **280.** **281.** **282.** **283.** **284.** **285.** **286.** **287.** **288.** **289.** **290.** **291.** **292.** **293.** **294.** **295.** **296.** **297.** **298.** **299.** **300.** **301.** **302.** **303.** **304.** **305.** **306.** **307.** **308.** **309.** **310.** **311.** **312.** **313.** **314.** **315.** **316.** **317.** **318.** **319.** **320.** **321.** **322.** **323.** **324.** **325.** **326.** **327.** **328.** **329.** **330.** **331.** **332.** **333.** **334.** **335.** **336.** **337.** **338.** **339.** **340.** **341.** **342.** **343.** **344.** **345.** **346.** **347.** **348.** **349.** **350.** **351.** **352.** **353.** **354.** **355.** **356.** **357.** **358.** **359.** **360.** **361.** **362.** **363.** **364.** **365.** **366.** **367.** **368.** **369.** **370.** **371.** **372.** **373.** **374.** **375.** **376.** **377.** **378.** **379.** **380.** **381.** **382.** **383.** **384.** **385.** **386.** **387.** **388.** **389.** **390.** **391.** **392.** **393.** **394.** **395.** **396.** **397.** **398.** **399.** **400.** **401.** **402.** **403.** **404.** **405.** **406.** **407.** **408.** **409.** **410.** **411.** **412.** **413.** **414.** **415.** **416.** **417.** **418.** **419.** **420.** **421.** **422.** **423.** **424.** **425.** **426.** **427.** **428.** **429.** **430.** **431.** **432.** **433.** **434.** **435.** **436.** **437.** **438.** **439.** **440.** **441.** **442.** **443.** **444.** **445.** **446.** **447.** **448.** **449.** **450.** **451.** **452.** **453.** **454.** **455.** **456.** **457.** **458.** **459.** **460.** **461.** **462.** **463.** **464.** **465.** **466.** **467.** **468.** **469.** **470.** **471.** **472.** **473.** **474.** **475.** **476.** **477.** **478.** **479.** **480.** **481.** **482.** **483.** **484.** **485.** **486.** **487.** **488.** **489.** **490.** **491.** **492.** **493.** **494.** **495.** **496.** **497.** **498.** **499.** **500.** **501.** **502.** **503.** **504.** **505.** **506.** **507.** **508.** **509.** **510.** **511.** **512.** **513.** **514.** **515.** **516.** **517.** **518.** **519.** **520.** **521.** **522.** **523.** **524.** **525.** **526.** **527.** **528.** **529.** **530.** **531.** **532.** **533.** **534.** **535.** **536.** **537.** **538.** **539.** **540.** **541.** **542.** **543.** **544.** **545.** **546.** **547.** **548.** **549.** **550.** **551.** **552.** **553.** **554.** **555.** **556.** **557.** **558.** **559.** **560.** **561.** **562.** **563.** **564.** **565.** **566.** **567.** **568.** **569.** **570.** **571.** **572.** **573.** **574.** **575.** **576.** **577.** **578.** **579.** **580.** **581.** **582.** **583.** **584.** **585.** **586.** **587.** **588.** **589.** **590.** **591.** **592.** **593.** **594.** **595.** **596.** **597.** **598.** **599.** **600.** **601.** **602.** **603.** **604.** **605.** **606.** **607.** **608.** **609.** **610.** **611.** **612.** **613.** **614.** **615.** **616.** **617.** **618.** **619.** **620.** **621.** **622.** **623.** **624.** **625.** **626.** **627.** **628.** **629.** **630.** **631.** **632.** **633.** **634.** **635.** **636.** **637.** **638.** **639.** **640.** **641.** **642.** **643.** **644.** **645.** **646.** **647.** **648.** **649.** **650.** **651.** **652.** **653.** **654.** **655.** **656.** **657.** **658.** **659.** **660.** **661.** **662.** **663.** **664.** **665.** **666.** **667.** **668.** **669.** **670.** **671.** **672.** **673.** **674.** **675.** **676.** **677.** **678.** **679.** **680.** **681.** **682.** **683.** **684.** **685.** **686.** **687.** **688.** **689.** **690.** **691.** **692.** **693.** **694.** **695.** **696.** **697.** **698.** **699.** **700.** **701.** **702.** **703.** **704.** **705.** **706.** **707.** **708.** **709.** **710.** **711.** **712.** **713.** **714.** **715.** **716.** **717.** **718.** **719.** **720.** **721.** **722.** **723.** **724.** **725.** **726.** **727.** **728.** **729.** **730.** **731.** **732.** **733.** **734.** **735.** **736.** **737.** **738.** **739.** **740.** **741.** **742.** **743.** **744.** **745.** **746.** **747.** **748.** **749.** **750.** **751.** **752.** **753.** **754.** **755.** **756.** **757.** **758.** **759.** **760.** **761.** **762.** **763.** **764.** **765.** **766.** **767.** **768.** **769.** **770.** **771.** **772.** **773.** **774.** **775.** **776.** **777.** **778.** **779.** **780.** **781.** **782.** **783.** **784.** **785.** **786.** **787.** **788.** **789.** **790.** **791.** **792.** **793.** **794.** **795.** **796.** **797.** **798.** **799.** **800.** **801.** **802.** **803.** **804.** **805.** **806.** **807.** **808.** **809.** **810.** **811.** **812.** **813.** **814.** **815.** **816.** **817.** **818.** **819.** **820.** **821.** **822.** **823.** **824.** **825.** **826.** **827.** **828.** **829.** **830.** **831.** **832.** **833.** **834.** **835.** **836.** **837.** **838.** **839.** **840.** **841.** **842.** **843.** **844.** **845.** **846.** **847.** **848.** **849.** **850.** **851.** **852.** **853.** **854.** **855.** **856.** **857.** **858.** **859.** **860.** **861.** **862.** **863.** **864.** **865.** **866.** **867.** **868.** **869.** **870.** **871.** **872.** **873.** **874.** **875.** **876.** **877.** **878.** **879.** **880.** **881.** **882.</b**

eius, potentes virtute facientes verbum illius. Ex quo inquit Sophronius Archiep. Ierosol. orat de Angelorum excellentia. Angelii rerum diuinarum sunt interpres, & custodes, & presides, & cicerinatores, & conductores, & viae duces, & curatores & illuminatores.

Tamen ut sanctorum Angelorum patrocinia, ac custodiam promereamur, nostrum studium, ac cooperatio exigitur. Valde timidus exstabat Israel iuxta mare rubrum, cum vidisset venientes contra se Aegyptios. Et dittino afflatus ait illis Moyses: Dominus pugnabit pro vobis, & tacebitis. Exod. 14. num. 15. Non patitur Deus, quemquam Hebreorum aliquid in hac re moliti, sed totam integrum rem sibi absoluendam reseruat; & tantum disponit, ut Hebrei tanquam spectatores adstant. At vero postquam recesserunt ab Aegypto, caelesti cibo famasti, cum bellum instat aduersus Amalech, in clamat Angelus, qui Dei iussu populum duicitabat: Dixit Moyses ad Iosue: elige viros, & egressus pugna contra Amalech, Exod. 17. num. 9. Non iam spectatores bellii inquiruntur, sed milites, qui eduentes gladios pugnant, ac armata manu cum hostibus decertent. Cum non deuantantur Amalechites, sicut Aegypti? Cum egreditur Israel de Aegypto, erant Hebrei, tanquam parvuli sub pueritia sua; & ideo totam rem Angelus exequebatur; at vero iam decus temporis cum processissent, ac tanquam maiores facti, eorum opera, ac concertatio mandatur interponi. Origenes homil. 6. in Iudices: Initii nostris, ait, a principibus Angelis adiunxit, ceterum processu temporis operari nos exire armatos ad pralia.

Q V A E S T I O N E X V I I .
Quare, cum Angeli patroni adstant in terris homines custodiens, dicuntur in calis videre faciem Patris?

ANGELI nostri tutelares in terris adstant custodiens homines, sibi ex diuina dispensatione commissos: quomodo ergo dicitur, quod semper in calis vident faciem Patris? Nunquid Angeli simili sunt in terris, & in celis? Non enim adeo amplificata videtur presentia Angeli, vt simili duo naturaliter occupet loca: si ergo pro hominibus defendendis astant in terris; quomodo semper vident in celis?

Solutio patet ex dictis in expositione. Angeli beati, ac celestes spiritus, quocumque loco sint, Dei presentia delectantur, cum Deus omnem locum replet, & in omni loco adsit. Dicuntur autem in celis, quia ubi Deus se manifestat, celum frequenter nuncupatur. Seu, vt ait Albertus Magnus. In calis, hoc est in celestibus per contemplationem: exentes enim, quocumque currant per ministerium, semper tamen assistunt intimis per contemplationem. Ego sum Raphael unus ex septem, qui astauit ante Deum, Tob. 12. num. 5.

Terti, & moralissime. Tantò enim Angeli parvolorum, id est simplicium, ac humilium custodia deliciantur, vt ipsam custodiam quasi calum reputent, ex ipsaque semper velut in calum ascendant, humilium, ac simplicium vota coram Deo deferentes. D. Sophronius Ierosol. Archiep. lib. de excellentia Angelorum. Vos eftis, ait, qui calum cursu expeditissimo transmittitis, qui motu celerrimo, incitatissimo per aerem discurratis, hominum negotia agentes.

Sophron.

Nostra operatio exigitur, ut Angeli nos adiuvemus. Exod. 14.

Exod. 17.

Origenes.

Difficultas questionis.

Alb. Magn. Angeli in celo per contemplationem. Tob. 2.

Angeli nostra custodia elicantur.

Sophron.

Profectus Jacob è domo patris sui, cum obdormisset vidit in somnis scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens celum, Angelos quoque ascendentes & descendentes per eam, Gen. 28. n. 12. Si Angeli asecedebant, quomodo & descendebant? Ad quid huiusmodi cursus futurum, & deorsum, in celum, & in terram? Conscendebant praeterea Dei amore, ut eius maiestatem contemplarentur, & nostra vota ei auferrent: descendebant vero affectu erga nos compassionis. D. Gregor. Magn. lib. 5. moral. Angelos ascendentes, ait, cernere est superne parie contemplationi, vel quanto amore auctori suo semetipso transcendendo inhereant, vel quanta compassione charitatis infirmatibus nostris descendant. Caetanus. In ea, inquit, nempe scala continua Angeli asecedunt a nobis, referenda nostra in Deum, & descendunt ad nos, afferendo diuina nobis. Immortales gratias sanctis Angelis referuntur: asecedunt, ut deferant preces nostras ad Deum; & descendunt, ut consulant bono nostro, ad nosque Dei bona adducant.

Post beatifici obiecti fruitionem nil gratius, quam sanctorum Angelorum societas. Cur ergo Angeli ob Iacob, angelicos spiritus relinquentes in celo, ad terram sic conuolant, ut eum aliqua consolatione dignarentur? Sic Angeli nostro bono sunt intenti, de eoque solliciti, ut suum communum nostrum solamini postponant, nostramque virilitatem maximè suam reputent. D. Chrysostomus serm. de Ascensione. Nostra bona, ait, Angelii suas virilitates arbitrantur.

Stans Abraham ad ostium tabernaculi, ut peregrinos exciperet, Cumque eleuasset oculos apparuerunt ei tres viri stantes prope eum, Gen. 18. n. 2. Si Abrahamus stabat, ut videns venientes peregrinos in domum suam introduceret, cur eos vidiit non à longe, sed propè se? Tres virilli sancti erant Angeli, ut est sententia D. August. Ruperti, D. Algeri, & aliorum, qui ad Patriarcham veniebant, ut eum, ac domum eius multis donis replerent; inde non à longe, sed propè videntur: Angeli enim sancti, ut beneficia nobis conferant, semper sunt prope, & nunquam à longe.

Perpende, quantum nobis prospicit Angelorum patrocinium. Cum esset Christus in Horto, maximum meroe efficitur, ut ipse ad Discipulos suos dicat: Tristis est anima mea usque ad mortem, Matth. 26. Tristabatur Dominus, non propter se, sed propter Discipulos, ut inquit D. Hieronymus ibi, & D. Hilar. citandus, propter nempe scandalum, & perturbationem Apostolorum. Quibus ipse dixerat: Omnes vos scandalum patiemini in me in nocte ista. Tunc progressus orat ipse, surgensque ab oratione, cum venisset ad Discipulos suos, inueniensque eos dormientes, ait: Vigilate, & orate, ut non intraretis in tentacionem, Matth. 26. n. 41. Mandat vigilare aduersus tartareas potestes, quae maximè eis insidiabantur. Iterum orauit secundo; & reuersus ad Discipulos, cum eos inuenisset dormientes, saltem praesentia sua reprehendit eos, quod ipso vigilante, illi dormirent, Marc. 14. num. 40. Ostat tandem tertio Dominus; apparebat Angelus de celo confortans eum. Tunc facta hac tercia oratione, scribit D. Matth. cit. cap. 26. n. 45. Ait illis Dominus: Dormite iam, & requiescite. Cur qui modò mandabat vigilare, & orare, iam ad requiem, & dormitionem exhortatur? Proclarè D. Hilarius lib. 10. de Trinit. expendens, quod post multam Domini precem Angelus astitit confortans eum, sic ait: Misso enim ad Apostolorum tuitionem Angelo, Hilar.

120.

Gen. 28.

Greg. Magn.
Caietan.

Angeli nostra
bona
reputant
virilitatem.

Angeli nostra
bona
reputant
virilitatem.

Gen. 48.

Caietan.

125.

Gen. 19.

Cathol.

Marc. 14.

Hilar.

Chrysostom.

August.

Ruperti.

Algerus.

Angelis prope
nos ad anxi-
liandum.

Angeli ma-
xime grati-
nostris obe-
quij.

& per eum confortato Domino, ne pro his tristis esset, iam sine tristitia metu existens ait: Dormite iam, & requiescite. Attente pensa verba, quæ post pauca subiicit S. Pater. Non ex nihil dormientium adhortatio subsecuta est, nisi quod, cum abfuturus ab his esset, & inducti Angelis confortatus auxilio, securitate custodia custodiens permittebat in somnum. In tertia oratione venit Angelus confortans eum, proponens Discipulorum trophaea, missis ipso ad Apostolorum tuitionem. Tunc ait illis Christus: Dormite iam, & requiescite. Quandiu ipse, ut Apostoli, ac Discipuli, sub Domini, disciplina, & cura degebant, pro eorum salute omnium Salvator maximè anxiusbatur. At vero, cum iam sub Angeli tutela apparent, tunc Christus ad honorandos sanctos Apostolos, adque significantum, quantum eorum patrocinia nobis pro sint, ait illis: Dormite iam, & requiescite. Cùm enim illi Angelorum tutela communiti existerent, iam nulla aduersus eos tartarea potestas praeluitura, nullumque impendens malum illis formidandum esset; inde tanquam ab omnibus custodiit odore mandantur. Securitate custodie custodiens permittebat in somnum.

Pro beneficiis nobis collatis primò debemus gratias agere Deo, à quo vt ab universalis Auctore omnia bona in nos diffunduntur; deinde Angelo nostro custodi, à quo ministrantur. Sic faciebat Iacob. Benedicetus nepotibus suis inquit: Deus, qui pascit me ab adolescentia mea usque in presentem diem. Angelus, qui eruit me de cunctis malis. Genes. 48. num. 16. Referens gratias pro beneficiis sibi concessis, primò ea recognoscit accepta à Deo, deinde ab Angelo suo, ut Domini ministro. Ponderat Caetanus, quod iuxta Hebreum, habetur presenti temporis ad significandum perseverantiam Angelice custodie viri præsentis tempore. Tutela Angelii pro nobis pro omni tempore est durans, & perseverans.

Ad hoc autem maximè allicere nos debet ipsorum sanctorum Angelorum benignitas, qui sumimopere nobis rependunt ea, quæ in illorum obscurio præstamus. Veniunt duo Angeli Sodomæ, habentes in commissione, ut Lot cum tota familia sua ab incendio incolumes præseruent, sicutque ei dicunt: Habet hic quenquam turorum generum, aut filios, aut filias, & omnes, qui rur sunt, educ de urbe hac, delebitur enim locum istum. Genes. 19. num. 12. Postea vero, cùt egredieretur Lot, postulat ipse ab Angelo pro Segor. Cui Angelus ait: Etiam in hoc suscipi preces tuas, ut non subuerterem orbem, pro qua locutus es. Angelus enim, audita oratione Lot, eam Omnipotenti Deo obtulit, ex cuius inspiratione, vt ait Carthusianus, ciuitatem illam ei concessit Angelus. Nonne sat erat, vt Angelus seruaret Lot cum tota sua familia, vt ei erat mandatum? ad quid ultra pro Segor postulat, vt expets ab incendio in mansione tribuatur Lot? Quando Angelii accederunt Sodomæ, recepit eos Lot hospitio cum multa festinitate, & applausu, fecitq; eis coniunctionem, & coxit a lava, & comedunt. Indeque Angelii ex gratitudine hospitalitatis astricti, non solum Lot, & familiam suam seruare curant, sed etiam ciuitatem, quam vir bonus desiderauit, ex Dei benignitate precibus impenit, ac obeinent.

* * *

Sylneira in Enang. Tom. IV.

CAPUT XI.

Fraterna correptio.

Matth. 18. Si autem peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum: si te audierit lucratus eris fratre tuum. num. 15.

VERSIIONES.

Syriacus. Si vero errauerit in te frater tuus; ito, argue eum.

S. Pacian. Ep. 3. Si peccauerit in te frater ad Symp. tuus; vade, & corripe eum solus cum solo.

Vatablus. Abi, redargue eum solus ipse solum.

ALTER TEXTVS.

Luca 17. n. 3. Attendite vobis: Si peccauerit in te frater tuus, increpa illum; & si penitentiam egerit, dimitte illi.

EXPOSITIO I.

SVPRA, vt recte notarunt D. Chrysostomus homil. 61. Euthymius, & Abulensis q. 76. egit Dominus de scandalizatoribus, seu scandalis inferentibus: Vnde homini illi, per quem scandalum venit. Matth. 18. num. 7. Nunc agit de scandalizatis, seu scandalis patientibus; ne scandalizatores per superbiam, & contemptum, quo erga alios effertur, obdotientes in suis vitiis pereant; & ne scandalizati per negligiam, ac defectum Charitatis delinquent; sicque eos admonet, vt de peccantibus fratris salute curent. Ante exhortationem Dominus posuit documentum sub similitudine pastorum, deperditam ouem querentis, num. 12. vt mandatum facile reddereret, cum enim princeps præcedit, valde promptè alios suo exemplo allicet, & attrahit. De hac autem parabola comodius infra c. 26. Ex quo instrueris, quod vnoquisque in suo ordine inuigilet; peccator ut surgat; Iustus ut aliorum miseriis consulendo compatiatur.

D. Lucas ait: Attendite vobis; quod Dominus dixit, vt hanc doctrinam maximè commendaret, similique inculcat, quod in eo, in quo aliis attendimus, nobis consilimus. Si peccauerit. Syriac. Si errauerit, iniurioso scilicet verbo, facto, aut malo exemplo; siue per ignorantiam, siue errorem. In te. Aliqui sic exposuerunt, se scientie. Christus tamen absolutè loquitur, vt interpretantur D. Hil. Chrysostom. August. serm. 16. de verbis Domini; D. Pasch. D. Thom. de eo qui nos offendit, ac ludit quocumque modo. Ad hoc tendit interrogatio Petri infra positâ: Quoties peccabit in me frater meus, dimittam ei? & appolita parabola à Christo de oue perdita, frater tuus, id est Christianus, vt interpretantur Euthym. Theophylact. Albertus Magnus, Carthusianus, & patet ex versu 17. Dic Ecclesie; & si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnica, & publicanus. Ethnicum enim, & publicanum

126.
Chrysost.
Euchym.
Abulens.
Math. 18.

Cum princeps
præcedit, &
facie sequitur
tur aly.

127.
Lucas ait:
Syriac.

Hilar.
Chrysost.
August.
Pasch.
D. Thom.

Euthym.
Theophyl.
Albertus Mag.
Carthusian.

S 2 fratri